

PROIECT DE LEGE

PENTRU REDUCEREA COSTURILOR FACTURATE LA ENERGIE ELECTRICĂ ȘI GAZE NATURALE

EXPUNERE DE MOTIVE

România traversează o criză de amploare a prețurilor la energia electrică și gaze, provocată atât din cauze externe, ca urmare a politicilor europene de mediu în contextul dependenței energetice de furnizori externi cu comportament economic abuziv, dar și interne ca urmare a politicilor haotice din sectorul energetic din ultimii ani care au blocat investițiile și dezvoltarea capacităților interne de producție.

Atât pe piața europeană cât și în România, prețurile de livrare a energiei electrice și a gazelor naturale au înregistrat în 2021 creșteri record, chiar și mai mari de 100% față de începutul anului, iar contractele de livrare pentru primele trimestre din 2022 continuă tendința de majorare a acestora.

Pe piața europeană, prețul gazelor naturale a ajuns un maxim istoric de 118 Euro/MWh la HUB-urile de gaze europene iar în România cotația PZU din luna noiembrie din 2021 a fost de 480 Lei/MWh în timp ce cotația pentru primul trimestru din 2022 a rămas la același nivel ridicat de 450 Lei/MWh, în condițiile în care prețul mediu cu un an în urmă, în 2020, a fost de 153 Lei/MWh.

Pe piața de energie electrică din România, începând cu al doilea trimestru al anului 2021, prețurile au intrat pe un trend accelerat de creștere, fiecare lună înregistrând noi niveluri record ale prețurilor pentru tranzacțiile de energie, ajungând la 555 Lei/MWh în lunile august și septembrie, un nivel de trei ori mai mare decât în aceeași perioadă din 2020, și încheind anul 2021 la peste 1200 Lei/MWh în luna noiembrie pe Piața pentru Ziua Următoare (PZU) și la peste 1000 Lei/MWh la cotațiile pentru primul trimestru din 2022. (Sursa: *Piața energiei Q3-Q4 2021, Engie România*)

În acest context, Parlamentul României a adoptat Legea 259/2021 pentru plafonarea și compensarea prețurilor la energie în perioada noiembrie 2021 – martie 2022 însă lipsa de claritate a prevederilor legislative și a normelor de aplicare a limitat efectul legii asupra consumatorilor care în continuare se confruntă cu creșteri nesuportabile ale prețurilor la energie electrică și gaze naturale.

De altfel, chiar în contextul aplicării Legii 259/2021, în luna decembrie din 2021, față de aceeași perioadă din 2020, prețurile de consum la gazele naturale livrate populației s-au majorat cu 51% iar prețurile la energia electrică cu 15% în timp ce energia termică s-a scumpit cu 14,2%, potrivit datelor statistice comunicate de Institutul Național de Statistică.

Având în vedere aceste evoluții din piața de energie care continuă tendința de creștere nesuportabilă pentru populație și companii a prețurilor la energia electrică și gaze naturale și luând în considerare lipsa de eficiență a reglementărilor legislative adoptate prin Legea 259/2021, precum și aplicabilitatea limitată a acestor prevederi până la data de 1 aprilie 2022, este necesară o nouă reglementare legislativă în procedură de urgență care să permită reducerea imediată a costurilor facturate la energia electrică și gaze naturale și să asigure o tranziție predictibilă a sectorului energetic către o perioadă de stabilitate a cotațiilor din piața de energie.

MĂSURI PROPUSE

Prezentul proiect de Lege își propune să reducă și să elimine sau să suspende temporar aplicarea costurilor administrative datorate statului facturate de către furnizorii de energie prin:

- 1. Reducerea cotei TVA la 5% la energie**
- 2. Eliminarea contribuției pentru cogenerare**
- 3. Eliminarea treptată a Certificatelor verzi**
- 4. Abrogarea accizei la energie**
- 5. Extinderea măsurilor de plafonare și compensare**

Efectul imediat al aplicării acestor prevederi este o reducere cu aproape 50% a facturilor la energia electrică și gaze naturale pentru populație și pentru persoanele juridice (companii, instituții publice etc.). În același timp, pentru asigurarea unei tranziții predictibile a sectorului energetic către o perioadă de stabilitate a cotațiilor din piața de energie, proiectul de Lege vizează reglementarea situației producătorilor și furnizorilor de energie ca urmare a aplicării noilor prevederi legislative.

Din analiza structurii de costuri facturate de furnizorii de energie, în medie, aproximativ 40% reprezintă costurile cu TVA (19%), contribuția pentru co-generare (5%), plata certificatelor verzi (12%) și acciza. Aplicarea unor măsuri de reducere, eliminare sau suspendare temporară a acestor taxe și tarife, concomitent cu prelungirea și extinderea măsurilor de plafonare și compensare a prețurilor la energie, atât pentru consumatorii casnici cât și pentru companii, ar duce la reducerea cu până la 50% a costurilor cu energia electrică și gaze naturale pentru populație și companii sau instituții publice (primării, școli, spitale, instituții de cultură, culte religioase etc.).

1. Reducerea cotei TVA la 5% la energie

Prezentul proiect de Lege propune reducerea cotei standard de TVA pentru gazele naturale, energia electrică și termică, de la 19% la 5%.

Energia electrică este inclusă în sfera de aplicare a TVA iar prin legislație specială se aplică și componentelor menționate în factură. TVA se aplică la componentele calculate în factura emisă de furnizorul de energie electrică, iar consumatorul este obligat să plătească TVA-ul facturat.

Reducerea cotei TVA la energie influențează pozitiv și celelalte activități economice și comerciale, energia fiind un element de cost important în creștere cu efect de multiplicare pentru majoritatea activităților economice. Totodată, această măsură, chiar dacă se aplică sectorial, reduce presiunea inflaționistă generată de transmitere a creșterii prețurilor la energie în prețurile finale ale altor bunuri și servicii de consum.

Propunerea de reducere TVA la energie va avea un impact redus la nivelul veniturilor bugetare, întrucât o cotă redusă de TVA aplicată la prețurile unor produse care s-au majorat cu peste 100% în ultimul an, reduce impactul bugetar negativ și poate genera chiar venituri bugetare mai mari, stimulând un grad de conformare mai mare. Același principiu se aplică și agenților economici în mecanismul de compensare și decontare a TVA încasat și nu va afecta semnificativ nivelul de decontare al cotei de TVA.

Reducerea cotei TVA la energie este aplicabilă potrivit Directivei Europene 2006/112/CE în condițiile art. 98 și art. 99 care prevede că statele membre pot aplica o cotă redusă de TVA la unele livrări de bunuri și prestări de servicii iar cotele reduse de TVA se fixează ca procent din baza de impozitare, care nu poate

fi mai mic de 5%. În același timp, potrivit art. 102 din Directiva 2006/112/CE, statele membre pot aplica o cotă redusă livrării de gaze naturale, electricitate sau încălzire urbană, cu condiția să nu determine nici un risc de denaturare a concurenței.

2. Suspendarea și eliminarea treptată a contribuției pentru cogenerare

Pentru realizarea obiectivelor de eficiență energetică ale Politicii Energetice Europene, în România a fost adoptată Hotărârea Guvernului nr. 1215/2009 privind stabilirea criteriilor și a condițiilor necesare implementării schemei de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență pe baza cererii de energie termică utilă și s-a aprobat implementarea schemei de sprijin de tip bonus aplicabilă producătorilor cu unități cu capacitate electrică instalată mai mare de 1 MW.

Schema de sprijin de tip bonus reprezintă o schemă de sprijin în care producătorul de energie electrică și termică în cogenerare primește pentru fiecare unitate de energie electrică produsă în condiții de înaltă eficiență și care este destinată consumului intern, o sumă fixă de bani (lei/kWh), denumită bonus.

Compania Națională "Transelectrica" SA este responsabilă de administrarea schemei de sprijin, având atribuții de colectare lunară a contribuției pentru cogenerare de la furnizori (care la rândul lor o facturează consumatorilor) și de plată lunară a bonusurilor către producătorii de energie beneficiari ai schemei.

Scopul principal al acestei Scheme de sprijin pentru cogenerare a fost acela de a promova sistemele de cogenerare de înaltă eficiență pentru a încuraja noi investiții în tehnologia de cogenerare precum și în înlocuirea sau renovarea instalațiilor existente.

În realitate, un *Raport de audit al performanței privind piața de energie electrică* din 2016, realizat de Curtea de Conturi a României, arată că din bonusul de cogenerare acordat pentru perioada 2011-2014, în valoare de de 3,59 miliarde lei, au fost realizate investiții în rețehnologizare în valoare de 148,4 milioane lei, respectiv un procent de doar 4,13%, iar investițiile noi în tehnologia de cogenerare au fost în valoare de 81,4 milioane lei, adică 2,26% din bonusul acordat.

Concluzia Raportului realizat de Curtea de Conturi a României este că Schema de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență, așa cum a fost aprobată, are caracteristica unui ajutor de operare (o subvenție pentru acoperirea pierderilor) și nu al uneia cu caracter investițional.

La data notificării ajutorului de stat de către Comisia Europeană, pentru perioada 2010- 2023, s-a estimat o cantitate de energie electrică a fi produsă în cogenerare de înaltă eficiență de 202.000 GWh, și un efort financiar pentru întreaga durată de funcționare a schemei, de 17,2 miliarde lei (4,1 miliarde euro).

Până la data de 31.12.2014, față de Bugetul schemei de sprijin, cantitatea de energie electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență care a beneficiat de sprijin a fost de doar 10% (20.255 GWh), iar efortul financiar înregistrat a fost de 3,597 miliarde lei (816,9 milioane euro), fiind înregistrat un grad de execuție al bugetului de 21%.

Datele auditate de Curtea de Conturi a României demonstrează că Schema de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență nu și-a atins obiectivele stabilite initial în cadrul Politicii Energetice

Europene și ar fi fost deja necesară o modificare a acestei Schemei de bonusare chiar și în absența condițiilor actuale de criză din piața de energie.

Proiectul de Lege propune suspendarea temporară pentru o perioadă de 12 luni a Schemei de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență și eliminarea treptată a bonusului de cogenerare până sfârșitul anului 2023, concomitent cu propunerea de elaborare a unei noi Scheme de sprijin pentru investițiile în eficiență energetică, finanțată din Fondul pentru Mediu.

3. Suspendarea și eliminarea treptată a Certificatelor verzi

Pentru realizarea obiectivelor stabilite la nivel european prin Strategia Europa 20/20/20, Guvernul României a acceptat pentru anul 2020, atingerea nivelului de 24% al ponderii surselor regenerabile de energie în consumul final de energie.

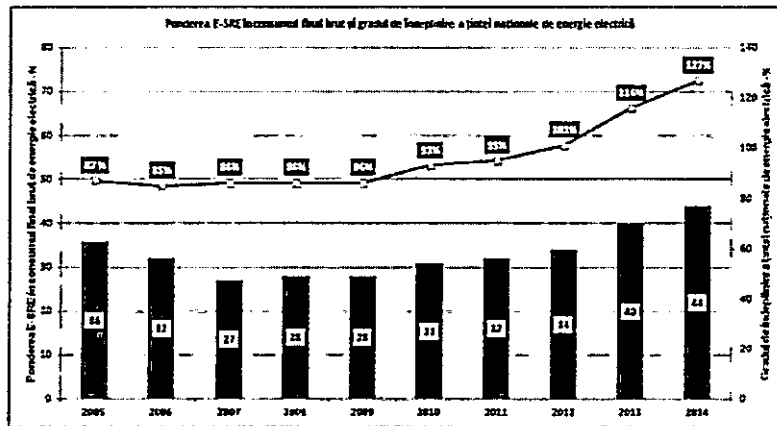
Prin Legea nr. 220/2008 pentru stabilirea sistemului de promovare a producerii energiei din surse regenerabile, republicată, cu modificările și completările ulterioare, a fost reglementat Sistemul de promovare a energiei regenerabile prin certificate verzi, sistem derulat prin tranzacționarea certificatelor verzi combinată cu cotele obligatorii de certificate verzi.

Comisia Europeană la data de 13.07.2011 a autorizat Sistemul de promovare a E-SRE privind acordarea ajutorului de stat sub forma certificatelor verzi (denumit și schema de promovare), prin Decizia CE (2011) 4938 privind ajutorul de stat SA 33134(20011/N) pentru România – certificate verzi pentru promovarea producerii energiei electrice din surse regenerabile de energie, fiind estimat inițial un buget aferent Schemei de promovare a E-SRE de aproximativ 19,5 miliarde EURO.

Practic, acest sistem constă în acordarea de certificate verzi în mod gratuit producătorilor de E-SRE, care obțin venituri suplimentare din vânzarea certificatelor astfel primite, către furnizori, ca rezultat al aplicării schemei de promovare.

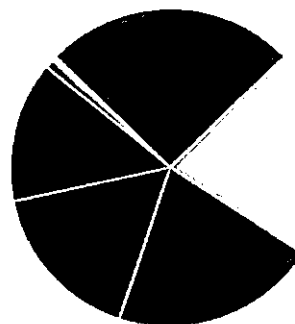
Nivelul țintelor naționale privind ponderea energiei electrice produse din surse regenerabile de energie în consumul final brut de energie electrică a fost stabilit prin Legea nr. 220/2008, respectiv de 33% pentru anul 2010, 35% pentru anul 2015 și de 38% pentru anul 2020.

Potrivit Raportului de audit al Curții de Conturi a României privind performanța pieței de energie electrică (2016), România a atins nivelul țintei privind ponderea energiei electrice produse din surse regenerabile de energie în consumul final brut de energie electrică stabilit pentru anul 2020 (38%), încă din anul 2013 când a fost înregistrată o pondere de 40%, înregistrând un trend ascendent în continuare, astfel că, în anul 2014 această pondere a atins nivelul de 44%.

Sursa: ANRE - Raport de monitorizare a funcționării sistemului de producere a energiei electrice produse din surse regenerabile în anul 2013 și date preliminare pentru 2014

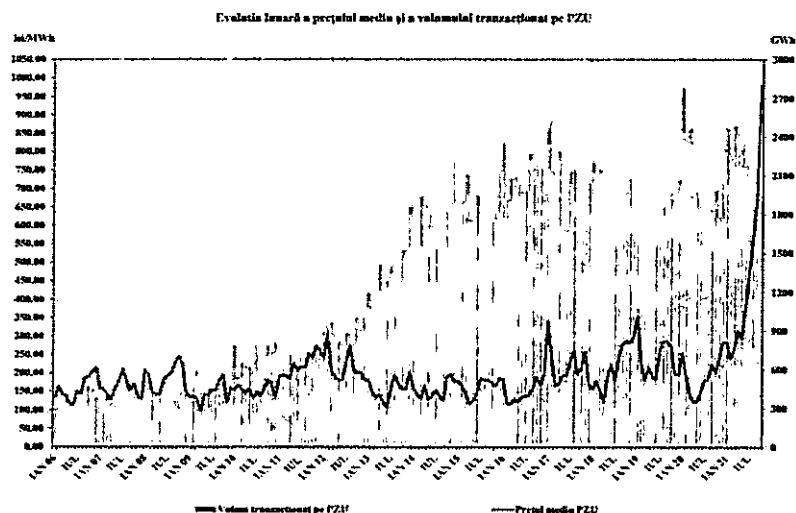
În prezent, energia eoliană și hidro, împreună cu cea produsă din biomasă și fotovoltaică, reprezintă aproximativ 48% din consumul final brut de energie, la care se adaugă energia produsă din hidrocarburi și nuclear, incluse în "taxonomia" verde a Uniunii Europene, cu o pondere de cca. 37%.

- 25.41% Eolian - 2154 MW
- 21.40% Hidrocarburi - 1814 MW
- 21.02% Hidro - 1782 MW
- 16.43% Nuclear - 1393 MW
- 14.34% Cărbune - 1216 MW
- 0.93% Biomasa - 79 MW
- 0.46% Foto - 39 MW

Total 8476 MW - Producția în 18-01-2022 ora 16:33:24

Pe de altă parte, evoluția prețurilor din piața de energie electrică, de la începutul aplicării Schemei de sprijin pentru promovarea energiei regenerabile prin achiziția certificatelor verzi până în prezent, arată un grad ridicat de amortizare al investițiilor inițiale prin preț, chiar și fără o susținere sub forma ajutoarelor de stat.

Sursa: Raportările lunare ale OPCOM S.A. și CNTEE Transelectrica S.A. – prelucrare SMPEE

Evoluția lunară a prețului mediu a tranzacțiilor de energie electrică pe Piața pentru Ziua Următoare arată o creștere explozivă a prețurilor la energia electrică, de la aproximativ 150 lei/KWh în luna ianuarie 2020 la peste 1000 lei/KWh în ultimele luni din 2021. Prin comparație, față de perioada în care a început aplicarea Schemei de sprijin pentru energia regenerabilă, cu un preț al energiei PZU cuprins între 100 și 150 lei/KWh, costul energiei a crescut de aproape 8 ori până în prezent.

În condițiile actuale din piața de energie, **prețurile la energia electrică produsă din surse regenerabile acoperă costurile de producție și asigură o amortizare rapidă a investițiilor inițiale**, realizate începând cu data aplicării Schemei de sprijin prin achiziția de certificate verzi, și se impune o modificare substanțială a politicilor de promovare a energiei regenerabile.

Proiectul de Lege propune **suspendarea temporară pentru o perioadă de 12 luni a obligației achizițiilor de certificate verzi** de către furnizori, facturate consumatorilor finali, și tranziția predictibilă către o eliminare treptată a Schemei de sprijin prin achiziția de certificate verzi de către consumatori până în 2024, concomitent cu elaborarea unor noi programe de sprijin pentru producătorii de energie regenerabilă cu finanțare din Fondul pentru Mediu.

Totodată, proiectul de Lege propune aplicarea unor dispoziții tranzitorii care să prevină un impact negativ al acestor măsuri atât la nivelul furnizorilor care au achiziționat certificate verzi pentru 2022 cât și pentru producătorii de energie regenerabilă care au bugetat veniturile din aplicarea acestei Scheme de sprijin. Furnizorii de energie electrică vor compensa valoarea achizițiilor de certificate verzi pentru 2022 din valoarea energiei achiziționate de la producătorii de energie regenerabilă printr-o metodologie ce va fi emisă prin Ordin al ANRE.

4. Abrogarea accizei la energia electrică

Acciza la energie este o taxă percepută de stat. Plata taxei de către consumatori se face prin factura de energie electrică odată cu plata contravalorii energiei electrice consumate, iar virarea accizelor la bugetul de stat se face de către furnizorul de energie electrică.

Acciza la energie electrică se stabilește conform Codului Fiscal și se calculează la cursul stabilit în prima zi lucrătoare a lunii octombrie a anului fiscal anterior, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene. Conform Codului fiscal, art. 358 alin. (2) Energia electrică este supusă accizelor, iar acciza va deveni exigibilă la momentul furnizării energiei electrice către consumatorii finali.

Proiectul de Lege propune abrogarea accizei la energia electrică.

5. Extinderea măsurilor de plafonare și compensare la companii

Plafonarea și compensarea prețurilor la energie la un nivel de 1 leu/KWh pentru energia electrică și de 0,37 lei/KWh la gaze naturale, reglementate prin Legea 259/2021, nu au produs efectele dorite în ceea ce privește valoarea facturilor pentru consumatorii casnici pentru lunile noiembrie și decembrie din 2021. Dimpotrivă, prin stabilirea unor plafoane peste nivelul din piața de energie, Legea 259/2021 a stimulat creșterea prețurilor la energia electrică și gaze naturale la nivelul maximal prevăzut de lege.

Revenirea Guvernului asupra nivelului de plafonare, atât la nivel de prețuri cât și la nivelul de consum, concomitent cu noi măsuri de compensare, reprezintă o recunoaștere *de facto* a eșcului politicii guvernamentale de plafonare și compensare a prețurilor la energie.

În condițiile creșterii explozive a cotațiilor din piața de energie la energia electrică și gaze naturale, plafonarea și compensarea prețurilor la nivelul actual din piața de energie nu reprezintă o soluție reală fără măsuri concrete de reducere și de suspendare sau eliminare a costurilor administrative asociate facturilor la energie pentru populație și companii.

Proiectul de Lege propune prelungirea măsurilor de plafonare și compensare a prețurilor la energia electrică și gaze naturale atât pentru populație cât și pentru persoanele juridice pentru perioadele de vârf de consum, noiembrie-martie, în 2021/2022 și 2022/2023.

Totodată, în perioada de compensare, toți consumatorii finali trebuie să beneficieze de compensarea aferentă limitelor de consum lunar de energie electrică și de gaze naturale stabilite, cu marjele de diferență acceptabile prevăzute de lege.

În acest sens, proiectul de Lege obligă furnizorii de energie să regularizeze prin stornare facturile pentru toți consumatorii finali pentru consumul din perioada noiembrie 2021-martie 2022 și să aplice nivelul de compensare stabilit prin lege pentru limitele de consum lunar reglementate la care au dreptul de compensare.

Inițiator: Ionel Dăncă

LEGE

pentru reducerea costurilor facturate la energia electrică și gaze naturale

Tabel susținători

Nr. Crt.	Nume/Prenume	Parlamentar/Partid	Semnatura
1	BANCI IONEL	DEPUTAT INDEPENDENT	
2	IORDACHE ION	SENATOR independent	
3	Stefan Ion	Deputat	
4	IONESCU GEORGE	Deputat.	
5	GIUGEA	NICOLAE	
6	FLOREAN	OVIDIU IONIF	
7	PLAIASU GABRIEL	DEPUTAT	
8	LUDOVIC ORBAN	DEPUTAT INDEPENDENT	
9	Violeta Alexandru	Deputat Independent	
10	SOVANIA CATH	DEPUTAT	
11	CHIRA CLAUDIU	DEPUTAT INDEPENDENT	

12	KOCȘIȘ - CRISTEA ALEXANDRU	DEPUTAT INDEPENDENT
13	OROS HECHITA-ADRIAN	SENATOR INDEPENDENT
14	Bogdan Alexandru Bala	Deputat Independent
15	MIULESCU GHEORGHE ADRIAN	DEPUTAT INDEPENDENT
16	TĂMBULEA	ATTORNEY DEP